

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ III Всеукраїнської науково-методичної конференції

(Шостка, 19 квітня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ БЕЗРОБІТТЯМ НА СУМЩИНІ

Н.О. Шило

Шосткинський інститут Сумського державного університету
inna.vlad.novikova@gmail.com

Проблема безробіття є важливою на сьогодні не тільки в Україні, а й у інших країнах. За даними ООН сьогодні в світі кожний третій працездатний не має роботи взагалі або має випадковий чи сезонний заробіток (750 млн. чол.). Тому безробіття є центральною соціальною проблемою сучасного суспільства. Безробіття не може бути доцільним ні в економічному, ні в соціальному плані, оскільки його зростання створює цілий комплекс проблем: скорочується купівельна спроможність населення, бюджет втрачає платників податків, підприємство – персонал. Зростають ризик соціального напруження, додаткові витрати на підтримку безробітних. Всі країни світу прикладають багато зусиль для подолання безробіття, але жодній ще не вдалося ліквідувати його повністю. Але з одного боку безробіття вважається важливим стимулятором активності працюючого населення, а з іншого – великим суспільним лихом.

Дослідженню проблеми безробіття присвячено багато праць вчених їх висновки досить різнобічні. Безробіття неоднозначний і складний феномен. Існує дуже багато визначень цього терміну. Англійський економіст Дж. Кейнс визначив безробіття як соціально-економічне явище, яке виникає внаслідок деформації ринку праці, коли пропозиція робочої сили є меншою за попит на неї . В економічному словнику професора С. Мочерного дається визначення безробіття як соціально-економічного явища, при якому певна кількість працездатних людей не може знайти собі роботу. Про актуальність дослідження проблеми безробіття свідчать публікації та наукові дослідження провідних зарубіжних та вітчизняних науковців. Окремі аспекти безробіття, причини його виникнення та шляхи регулювання окрім Дж. М. Кейнса досліджували ще Т. Мальтус, К. Маркс, Д. Рікардо, А. Пігу, М. Фрідмен, А. Сміт, Д. Хікс та ін. З огляду на стрімку плинність подій на українському ринку праці, серед публікацій у цьому напрямі можна виокремити праці багатьох українських учених і публіцистів, а саме Д. Горбача, Г. Леха, А. Позняка, Н. Науменко, Н. Селюченко, В. Юрчишина, які здійснюють дослідження зайнятості в нашій державі. Згідно законодавства України, зайнятість - це діяльність громадян, пов'язана із задоволенням особистих та суспільних потреб і така, що, як правило, приносить їм доход у грошовій або іншій формі.

Проблема безробіття є важливою на сьогодні не тільки на Сумщині, а й в Україні в цілому. Тому безробіття є центральною соціальною проблемою сучасного суспільства. Щодо України, то рівень безробіття є досить диференційованим по окремих регіонах. Якщо дивитися за регіонами України, то порівняно з 2016 роком ситуація найстрімкіше покращилася в Хмельницькій області: за рік кількість безробітних знизилася на 23,9%. На другому місці – Київ, де безробіття впало на 20,5%, на третьому – Житомирська область (показник знизився на 18,6%). Негативна динаміка, окрім Сумщини, зафіксована ще в п'яти областях України: в Миколаївській області рівень безробіття зріс на 5,9%, в Луганській – на 2,5%, в Кіровоградській – на 1,2%, в Полтавській – на 0,5%, в Херсонській – на 0,2%. При цьому найбільше безробітних українців, як і раніше, зареєстровано в Дніпропетровській області – 27,4 тисячі за підсумками минулого року. Найменше безробітних у Закарпатській області – 5,2 тисячі. Загалом, цікаво, що в Україні безробітних жінок більше, ніж безробітних чоловіків: 189,5 тисяч проти 164,9 тисячі. При цьому кількість безробітних чоловіків за рік скоротилася більш ніж на 15%, а жінок – лише на 3,6%.

Минулого року на обліку в центрах зайнятості області перебувало 15,8 тис. жителів сільської місцевості (34,3%), працевлаштовано 5,2 тис. осіб. Основною проблемою ринку праці сільської місцевості є відсутність постійної роботи. Сільськогосподарські підприємства в період проведення польових робіт мають потребу в робітниках різних професій. А так, як роботи мають сезонний характер, то робітники працюють певний період часу. Весною сільськогосподарські підприємства мають потребу в трактористах, підсобних робітниках, водіях, тваринниках. По осені, коли польові роботи закінчуються, люди стають на облік до центрів зайнятості в пошуках роботи: в цей період відсутня сплата податків до місцевих бюджетів; безробітні півроку отримують допомогу по безробіттю, значно меншу від заробітної плати; роботодавці не гарантують працевлаштування наступного сезону, або для економії коштів пропонують укладання цивільно-правових угод без соціального пакету.

За даними Головного управління статистики у Сумській області, рівень зареєстрованого безробіття, розрахований по відношенню до населення працездатного віку, на 1 травня 2012 р. становив 1,6%. За сприяння державної служби зайнятості у січні-квітні працевлаштовано 1,3 тис. осіб або чверть усіх незайнятих громадян. У банку вакансій станом на 1 травня нараховувалося 377 вакантних посад на підприємствах, установах, організаціях міста. Навантаження незайнятого населення на вільні робочі місця (вакантні посади) склало 8 осіб на одну вакансію.

Таким чином треба серйозно розглянути підходи стосовно політики дешевої робочої сили, кардинально змінювати систему мотивації і праці, і заробітна плата нарешті має стати мотиватором до створення робочих місць. Значний потенціал щодо створення робочих місць зокрема полягає у реалізації інфраструктурних проєктів, а також розвитку аграрної галузі. Крім того, важливо підтримувати вітчизняний ІТ сектор, який здатен "стати точкою підтримки розвитку національної економіки". Запровадження моніторингу потреб ринку праці з метою оптимізації кількості навчання та підвищення якості освітніх послуг; забезпечення доступу до бази даних вакансій, оперативне оновлення бази даних та підвищення якості вакансій; посилення взаємодії та координації роботи державних та приватних служб зайнятості. Отже, запровадження таких заходів дасть змогу покращити ситуацію зайнятості на національному ринку праці, що сприятиме покращенню як економічного, так і соціального рівня розвитку суспільства в державі загалом.

Перелік використаної літератури

1. Близнюк В. Проблеми управління ринком праці і зайнятості населення в контексті соціальної політики Європейського Союзу / В. Близнюк, В. Покришук // Україна: аспекти праці. – 2002. – № 7. – С. 3–6.
2. Державна служба зайнятості: рівень безробіття: два показники два поняття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dcz.gov.ua>
3. Закон України "Про зайнятість населення" № 5067*VI від 5 липня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
4. Кім Т.І. Безробіття в трансформаційній економіці: причини, форми, тенденції: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: 08.01.01 / Т.І. Кім; Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Х., 2003. – 20 с.
5. Мельник С.В. Шведський досвід формування та реалізації політики соціального забезпечення та страхування / С.В. Мельник // Український соціум. – 2008. – № 4 (27). – С. 114–126.